

ZPOW-6126-3/19

UCHWAŁA NR 231/2019
PAŃSTWOWEJ KOMISJI WYBORCZEJ
z dnia 10 września 2019 r.

w sprawie odwołania Komitetu Wyborczego Wyborców
Koalicja Bezpartyjni i Samorządowcy
od uchwały Okręgowej Komisji Wyborczej w Piotrkowie Trybunalskim

Na podstawie art. 218 § 2 ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. – Kodeks wyborczy (Dz. U. z 2019 r. poz. 684 i 1504) Państwowa Komisja Wyborcza, po rozpatrzeniu odwołania Komitetu Wyborczego Wyborców Koalicja Bezpartyjni i Samorządowcy, złożonego przez osobę upoważnioną przez Pełnomocnika Wyborczego tego Komitetu do zgłoszenia kandydata na senatora, od uchwały nr 14/2019 Okręgowej Komisji Wyborczej w Piotrkowie Trybunalskim z dnia 5 września 2019 r. w sprawie odmowy rejestracji kandydata na senatora – Michała Henryka Pilarskiego – zgłaszanego przez komitet wyborczy pod nazwą Komitet Wyborczy Wyborców Koalicja Bezpartyjni i Samorządowcy w okręgu wyborczym nr 28 w wyborach do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej, zarządzonych na dzień 13 października 2019 r.

postanawia

oddalić odwołanie.

Uzasadnienie

Uchwałą Nr 14/2019 z dnia 5 września 2019 r. Okręgowa Komisja Wyborcza w Piotrkowie Trybunalskim odmówiła rejestracji kandydata na senatora – Michała Henryka Pilarskiego – zgłoszonego w okręgu wyborczym nr 28 przez Komitet Wyborczy Wyborców Koalicja Bezpartyjni i Samorządowcy, z powodu dołączenia do zgłoszenia tylko 1895 prawidłowych podpisów wyborców popierających zgłoszenie kandydata, tj. niespełnienia wymogu określonego w art. 265 § 1 Kodeksu wyborczego.

W dniu 6 września 2019 r., tj. w ustawowym terminie, zostało doręczone Państwowej

Komisji Wyborczej odwołanie złożone przez osobę upoważnioną przez Pełnomocnika Wyborczego Komitetu Wyborczego Wyborców Koalicja Bezpartyjni i Samorządowcy do zgłoszenia kandydata na senatora.

W odwołaniu osoba upoważniona wnosi o rejestrację kandydata na senatora – Michała Henryka Pilarskiego – zgłaszanego przez komitet wyborczy pod nazwą Komitet Wyborczy Wyborców Koalicja Bezpartyjni i Samorządowcy w okręgu wyborczym nr 28 w wyborach do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej zarządzonych na dzień 13 października 2019 r., wskazując w uzasadnieniu, że w ocenie wnoszącego odwołanie nie wszystkie argumenty podniesione w uzasadnieniu przedmiotowej uchwały (dotyczące ustaleń Okręgowej Komisji Wyborczej w Piotrkowie Trybunalskim w zakresie weryfikacji podpisów poparcia dla zgłoszenia kandydata na senatora) mogą stanowić wystarczającą podstawę do odmowy rejestracji kandydata na senatora. Wnoszący odwołanie wskazuje, że według jego opinii:

- 1) Okręgowa Komisja Wyborcza w Piotrkowie Trybunalskim niedostatecznie uzasadniła pojęcie „niepełnego adresu”, nie wyjaśniając, czy np. chodzi o brak skrótu „ul.” przed ulicą, zastosowanie powszechnie używanych skrótów, np. R -sko zamiast Radomsko lub B-tów zamiast Bełchatów, czy też brak drugiego członu w nazwach miejscowości, np. Piotrków zamiast Piotrków Trybunalski lub Lgota zamiast Lgota Wielka;
- 2) nie można również uznać argumentu Okręgowej Komisji Wyborczej w Piotrkowie Trybunalskim o posługiwaniu się przez osoby składające podpis poparcia „adresem wyborcy, także innym niż ujęcia w rejestrze wyborczym”, gdyż Kodeks wyborczy nie utożsamia faktu stałego zamieszkiwania przez wyborcę z przypisaniem go do określonego rejestru wyborców i w związku z tym weryfikacja adresu zamieszkania powinna również uwzględniać np. adres zameldowania, który może być inny niż adres w rejestrze wyborców;
- 3) Okręgowa Komisja Wyborcza w Piotrkowie Trybunalskim niewystarczająco uzasadniła pojęcie „nieczytelnego numeru PESEL”, np. czy numer PESEL jest niepełny (brak cyfry), czy też któraś z cyfr od 0 do 9 jest trudna do odczytania;
- 4) Okręgowa Komisja Wyborcza w Piotrkowie Trybunalskim nie wskazała, na czym polegały błędy dotyczące „podania błędnego imienia lub nazwiska”

- 5) kwestionowanie „tożsamości podpisów bądź niemożność ich identyfikacji” w stosunku do podpisów składanych własnoręcznie nie może stanowić przedmiotu badania przez OKW, a tym samym uzasadnienia do wydania określonego rozstrzygnięcia;
- 6) wzór arkusza wykazów poparcia nie jest dokumentem określonym w przepisach powszechnie obowiązującego prawa, dlatego uchybienie techniczne, polegające na braku oznaczenia okręgu wyborczego powinno być uznane za błąd nieistotny i nie powinno stanowić dla okręgowej komisji wyborczej podstawy do kwestionowania złożonych przez wyborców podpisów poparcia, o ile są one złożone zgodnie z art. 265 § 5, tj. przez wyborców stale zamieszkałych w danym okręgu. Dodatkowo należy zaznaczyć, iż na arkuszu wykazu podpisów poparcia kandydatów do Senatu numer okręg wyborczego należy wpisać nazwisko kandydata na senatora, co nie powinno budzić wątpliwości w zestawieniu z dokonany przez pełnomocnika wyborczego (lub osobę przez niego upoważnioną) zgłoszeniu do okręgowej komisji wyborczej.

Osoba upoważniona przez Pełnomocnika wyborczego podnosi, iż „z uwagi na fakt niniejsze odwołanie dotyczy liczby 422 złożonych podpisów wyborców popierających zgłoszenie listy kandydatów na posłów, które w ocenie składającego odwołanie mogły być złożone prawidłowo, a co za tym idzie Komitet Wyborczy Wyborców Koalicja Bezpartyjni i Samorządowcy spełnił wymóg określony w przepisie art. 265 § 1 Kodeksu wyborczego, tj. zgłosił do OKW w dniu 3 września 2019 r. kandydata na senatora - Michała Henryka Pilarskiego wraz z wymaganą liczbą podpisów poparcia co najmniej 2000 wyborców”.

Państwowa Komisja Wyborcza zważyła, co następuje.

Zgodnie z art. 265 § 1 Kodeksu wyborczego zgłoszenie kandydata na senatora powinno być poparte, w sposób, o którym mowa w art. 265 § 3 i 4, podpisami co najmniej 2 000 wyborców stale zamieszkałych w danym okręgu wyborczym. Należy szczególnie podkreślić, że zgodnie z art. 265 § 3 Kodeksu wyborczego: „Wyborca udzielający poparcia zgłoszeniu kandydata na senatora składa podpis **obok czytelnie wpisanego swojego nazwiska i imienia, adresu zamieszkania i numeru**

ewidencyjnego PESEL”. Zatem to nie Państwowa Komisja Wyborcza, lecz ustawodawca wprost przesądził o konieczności czytelnego wskazania wszystkich wymienionych wyżej danych (poza własnoręcznym podpisem) w wykazie osób udzielających poparcia m. in. dla zgłoszenia kandydata na senatora. Ponadto zasady dotyczące prawidłowego podania wszystkich danych w wykazie podpisów obywateli udzielających poparcia dla zgłoszenia kandydata są od wielu lat takie same we wszystkich wyborach. Ścisłe spełnienie ustawowych warunków przez udzielającego poparcia jest zatem niezbędne, gdyż niedotrzymanie chociażby jednego z nich uniemożliwia sprawdzenie, czy popierający zgłoszenie ujęty jest w rejestrze wyborców, a więc czy posiada prawa wyborcze. Należy przy tym szczególnie podkreślić, że prawidłowe wskazanie m. in. adresu zamieszkania ma na celu nie tylko umożliwienie sprawdzenia posiadania prawa wybierania przez daną osobę, lecz także, co jest równie istotne, uwiarygodnienie, że podpis złożyła faktycznie osoba wskazana w wykazie, gdyż osoby składający podpisy znają swój adres zamieszkania.

Państwowa Komisja Wyborcza stwierdza przy tym, że zgodnie z art. 18 § 1 Kodeksu wyborczego stały rejestr wyborców obejmuje osoby stale zamieszkałe na obszarze gminy, którym przysługuje prawo wybierania. Stosownie do § 5 tego przepisu: **„Rejestr wyborców potwierdza prawo wybierania oraz prawo wybieralności”**. Dlatego też jedynie sprawdzenie w rejestrze wyborców umożliwia potwierdzenie, że osoba udzielająca poparcia zamieszkuje na obszarze danego okręgu wyborczego. Zasada ta obowiązuje od wielu lat, również na mocy przepisów Ordynacji wyborczych obowiązujących przed wejściem w życie Kodeksu wyborczego. Państwowa Komisja Wyborcza zaznacza przy tym, że zgodnie z art. 28 Kodeksu cywilnego można mieć tylko jedno miejsce zamieszkania. Oznacza to, że osoby udzielające poparcia dla utworzenia komitetu wyborczego, kandydatowi na Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, liście kandydatów na posłów, lub kandydatowi na senatora, liście kandydatów na posłów do Parlamentu Europejskiego oraz liście kandydatów na radnych, ale także inicjatywie przeprowadzenia referendum, na wykazie podpisów powinny wskazać adres, pod którym stale zamieszkują, co jest potwierdzone wpisem do rejestru wyborców. Nie ulega zatem wątpliwości, że adres zamieszkania, o którym mowa m. in. w art. 265 § 3 Kodeksu wyborczego, **musi być zgodny z adresem ujęcia**

w rejestrze wyborców. Tylko w taki sposób można zweryfikować posiadanie m. in. czynnego prawa wyborczego w wyborach. Przyjęcie innej interpretacji umożliwiłoby każdemu wyborcy, również niezamieszkującemu na obszarze danego okręgu wyborczego, udzielenie poparcia kandydatowi na senatora zgłaszanemu w danym okręgu, na podstawie jego oświadczenia o zamieszkiwaniu w danej miejscowości na obszarze tego okręgu wyborczego. Państwowa Komisja Wyborcza podkreśla, że zasady dotyczące zgłaszania kandydatów na senatora, w tym szczegółowe regulacje dotyczące prawidłowego sporządzania wykazu podpisów poparcia (w tym obowiązku czytelnego wpisywania wszystkich danych wyborcy) zostały podane do publicznej wiadomości na stronie internetowej Komisji w „Informacji o zasadach i sposobie zgłaszania kandydatów na senatorów w wyborach do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej zarządzonych na dzień 13 października 2019 r.” (ZPOW-611-18-19) w dniu 10 sierpnia 2019 r. Również wytyczne Państwowej Komisji Wyborczej, zawierające szczegółowy opis procedury związanej z przyjmowaniem zgłoszeń kandydatów na senatorów i sprawdzania wykazu podpisów poparcia (uchwała Nr 85/2019 Państwowej Komisji Wyborczej z dnia 12 sierpnia 2019 r. w sprawie wytycznych dla okręgowych komisji wyborczych dotyczących przyjmowania zgłoszeń i rejestracji list kandydatów na posłów i kandydatów na senatora w wyborach do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej zarządzonych na dzień 13 października 2019 r.), dostępne są na stronie wymienionej wyżej stronie internetowej. Dlatego też każdy komitet wyborczy oraz każdy zainteresowany wyborca miał możliwość zapoznania się z obowiązującymi zasadami w zakresie prawidłowego sporządzenia wykazów podpisów poparcia oraz zasad ich sprawdzania przez okręgowe komisje wyborcze. Państwowa Komisja Wyborcza zaznacza przy tym, że w wymienionej informacji i wytycznych szczegółowo wskazano m. in. jak należy poprawnie wskazać adres zamieszkania wyborcy, tj. że obejmuje on: nazwę miejscowości (miasta, wsi, osady) oraz nazwę ulicy i numer domu oraz numer lokalu (mieszkania). Podawanie kodu pocztowego nie jest wymagane. W miejscowościach, w których nie ma ulic konieczne jest wskazanie numeru domu (posesji). Podanie numeru lokalu dotyczy tylko budynków wielomieszkaniowych. Brak danych lub niepełne określenie adresu

zamieszkania spowoduje uznanie poparcia za złożone wadliwie. Uznaje się za prawidłowo udzielone poparcie, gdy zamiast wskazania pełnego brzmienia nazwy miejscowości w rubryce „Adres zamieszkania” popierający posłuży się powszechnie używanym i jednoznacznie rozumianym skrótem tej nazwy, jeżeli inne dane dotyczące adresu zamieszkania (nazwa ulicy, nr domu, nr lokalu) zostały podane zgodnie z wymaganiami. Za prawidłowo udzielone poparcie uznaje się również takie, w którym zamiast dokładnego podania adresu zamieszkania w rubryce na to przeznaczonej postawiono znak odnośnika do adresu wskazanego w pozycji bezpośrednio wyżej umieszczonej w wykazie podpisów, jeżeli osoby wymienione w tych pozycjach zamieszkują pod tym samym adresem. Z powyższego wynika zatem wprost, że adres zamieszkania nie jest kwestionowany z powodu użycia np. powszechnie używanego i jednoznacznie rozumianego skrótu nazwy miejscowości. Tym bardziej adres zamieszkania nie jest kwestionowany z powodu niewpisania wyrazów „ul.”. Nie jest to bowiem podstawa do kwestionowania adresu zamieszkania.

Państwowa Komisja Wyborcza zauważa przy tym, że również postanowienia Sądu Najwyższego aprobują praktykę organów wyborczych stosowaną przy weryfikacji podpisów poparcia (np. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 29 sierpnia 2011 r. sygn. akt III SW 8/11). W postanowieniu tym Sąd Najwyższy wskazał, że *„Obowiązek zebrania co najmniej 1.000 podpisów obywateli popierających utworzenie komitetu wyborczego wyborców oraz załączenia do zawiadomienia ich wykazu, zawierającego szczegółowo wskazane informacje, jest więc wyraźnie określony w ustawie. Powinnością Państwowej Komisji Wyborczej jest sprawdzenie, czy zostały spełnione wszystkie ustawowe wymagania dotyczące złożenia zawiadomienia o utworzeniu komitetu wyborczego, w tym także, czy załączony wykaz obywateli popierających utworzenie komitetu zawiera wszystkie dane określone w ustawie”*.

Państwowa Komisja Wyborcza stwierdza także, że obowiązkowe elementy wykazu podpisów poparcia dla zgłoszenia kandydatów na senatorów zostały enumeratywnie wymienione w art. 265 § 4 Kodeksu wyborczego. Zgodnie z tym przepisem wykaz podpisów musi zawierać na każdej stronie:

- 1) nazwę komitetu wyborczego zgłaszającego kandydata,

- 2) numer okręgu wyborczego, w którym kandydat jest zgłaszany,
- 3) adnotację: „Udzielam poparcia kandydatowi na senatora ..... (nazwisko, imię - imiona) zgłaszanemu przez ..... (nazwa komitetu wyborczego) w okręgu wyborczym ..... (numer okręgu) w wyborach do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej zarządzonych na ..... (dzień, miesiąc, rok).”.

W związku z tym okręgowe komisje wyborcze badając prawidłowość wykazów zobowiązane są m. in. do sprawdzenia, czy wykaz spełnia warunki ustawowe, tj. m. in. czy na wykazie znajdują się wszystkie elementy wskazane w ustawie. Formularz wykazu podpisów zamieszczony na stronie internetowej Państwowej Komisji Wyborczej jest formularzem pomocniczym. Komitety wyborcze mogą zatem dołączyć do zgłoszenia kandydatów na senatorów sporządzone przez siebie wykazy podpisów. Jednakże muszą one być zgodne z przepisami Kodeksu wyborczego, w tym muszą zawierać wszystkie elementy wymienione w art. 265 § 4 Kodeksu wyborczego. Państwowa Komisja Wyborcza stwierdza, że po dokonaniu weryfikacji podpisów zakwestionowanych przez Okręgową Komisję Wyborczą w Piotrkowie Trybunalskim ustaliła, że:

- 1) arkusze wykazów, na których jedynie w jednym miejscu wskazano nr okręgu wyborczego, tj. np. jedynie na wykazie a nie w adnotacji, albo jedynie w adnotacji (11 podpisów prawidłowych);
- 2) nie kwestionuje własnoręcznych podpisów rzekomo złożonych przez wyborców, których dotyczyło poparcie (41 podpisów prawidłowych);
- 3) dodatkowo za prawidłowe uznała:
  - a) 5 adresów zamieszkania,
  - b) 1 numer PESEL;
  - c) 1 imię i nazwiska;

i wobec tego uznała za prawidłowe 59 podpisów, które zostały uprzednio zakwestionowane przez Okręgową Komisję Wyborczą w Piotrkowie Trybunalskim.

Państwowa Komisja Wyborcza stwierdza, że mimo ponownej weryfikacji podpisów zgłoszenie kandydata nie uzyskało poparcia, o którym mowa w art. 265 § 1 Kodeksu wyborczego, gdyż liczba prawidłowych podpisów wyniosła 1954.

Komisja jednocześnie wskazuje, że z uchwały nr 14/2019 Okręgowej Komisji

Wyborczej w Piotrkowie Trybunalskim z dnia 5 września 2019 r. w sprawie odmowy rejestracji kandydata na senatora – Michała Henryka Pilarskiego – zgłaszanego przez komitet wyborczy pod nazwą KOMITET WYBORCZY WYBORCÓW KOALICJA BEZPARTYJNI I SAMORZĄDOWCY w okręgu wyborczym nr 28 w wyborach do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej zarządzonych na dzień 13 października 2019 r. wynika, iż zakwestionowanych podpisów w związku z podaniem błędnego imienia lub nazwiska było 19, nie zaś, jak wskazano w odwołaniu, 25.

W tym stanie rzeczy Państwowa Komisja Wyborcza postanowiła jak w sentencji.

Na podstawie art. 218 § 3 Kodeksu wyborczego od niniejszej uchwały osobie zgłaszającej listę przysługuje prawo wniesienia skargi do Sądu Najwyższego w terminie 2 dni od daty jej podania jej do publicznej wiadomości w Biuletynie Informacji Publicznej Państwowej Komisji Wyborczej.

Zastępcy Przewodniczącego

Państwowej Komisji Wyborczej:

Wiesław Koziulewicz .....

Sylwester Marciniak .....

Członkowie Państwowej Komisji Wyborczej:

Wiesław Błuś .....

Zbigniew Cieślak .....

Arkadiusz Despot-Mładanowicz .....

Grzegorz Jędrejek .....

Krzysztof Strzelczyk .....

Wojciech Sych .....